

a kulkami (Kartoffeln) spokojom.²⁰⁾ Hewak pak je přede všem Serb poľny přiwerkow a předsudkow a přiwisuje wěrje do najwjetšich dźiwow a je njepřećel všech nowotařstwow, samo tych, kotrež k jeho lěpšemu słuža.²¹⁾ K tomu towařši so husto sklawiska njedowěra přećiwo wyššim (gegen seine Oberen), wšitko počinki, kotrež wšelake polěpšowanja w hospodařstwje a hewak zadžewaju.²²⁾ Tola hdyž pomysliš, kak hubjene je rozwučowanje luda, njesměš so njewědomosći a přiweriwošći tuteje čłowjeskeje rjadownje džiwać. Lutherowy katechismus a biblija, kajkaž tam je, staj přeco hišće jeničkej knizy, z kotrejuž młodźina abejcejować, čitać a myslić wuknje, a to pod wjednistwom wučerjow, kotřiž móža sami lědma čitać.²³⁾ Šula měwa so jeno w zymje, katechismus a wulka hromada biblijskich hrónčkow so bjez wuběranja a rozuma z hłowy wuknje a cyły kusk pomjatkoweho čapora (Gedächtnißwerk) so w lětnich měsacach, w kotrychž dyrbja džeći tak rjec z čěłom a dušu (mit Leib und Seele) so skotej a jeho pasenju poswjećić (dem Kindeich und dessen Hütung widmen), zaso wupoći (!). Z toho wšak so jara lohko wujasni njewědomosć bura často čí nadpadowaca, kotryž nima mocy ani wot najlőžšich a jeho rozumej a myslam nanajbőle pripravjenych předowanjow (von den populärsten oft in Plebejerton gehaltenen Pr.) něšto k swojemu natwarjenju a polěpšenju (Verädlung) nałožować a zwužitkować.

Str. 190. Něšto wosebite je, zo so mjena burskich kubłow w zjawnych sudniskich knihach ženje njeměnjeju, byrnjež so tam 20 wšelakich wobsedźerjow za sobu zwotměnjało, štož ma pječa wosebje w dokhodnych naležnosćach wulke wolóženja.

Str. 206. Serbske wurazy we rće němskeho luda namakaju so po Delnich Łužicach mjez druhimi tele:

Liebauchene = junge Gänse (t. j. libjata). — Byk = junger Bulle. — Watschel = Ente. — Julinka und Kolej (Colle) =

²⁰⁾ Džensniši dzeń ma čeledź pola serbskich burow, z najmjeńša w Hornjej Łužicy, z wjetša lěpšu žiwnosć hač pola susodnych němskich ratarjow.

²¹⁾ K tomu wšak su husto swoje dobre přičiny měli.

²²⁾ To wšak tola tež w najwjacorych němskich stronach wonkach na kraju tehdy lěpje njeběše a njeje zawěsće wina Serbow.

²³⁾ Tak bě tehdom tež w němskich wsach!